

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 47

Gorica - 19. novembra 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Kdo bi si tega ne želel, posebno pri naši maloštevilni narodni manjšini in v teh časih, ki bodo odločili o naši bodočnosti in morda celo o našem narodnem obstoju.

Na vse načine bi se morali truditi in si iskreno prizadevati, da bi našli možnost skupnega slovenskega kulturnega dela, da se ne bi cepili in drug drugemu ubijali moči.

Želje po skupnem kulturnem delovanju se vedno pogostejše pojavljajo v ofarskem časopisu, ker — tako pišejo v »Soči« od 7. nov. št. 326 — »vedno in povsod se moramo zavedati predvsem, da smo Slovenci, da smo sinovi ene in iste matere,

so s svojim materializmom ubili v mladini vsako idealnost, vsak čut požrtvovalnosti in strpnosti, ti točijo krokodilove solze nad potapljanjem njihovega preperelga čolnca v Doberdobskem jezeru».

Verni in zvesti katoliški Slovenci ne morejo sodelovati z ljudmi, ki jim je kulturno delo samo etiketa, pod katero bi hoteli širiti svoj komunizem; in če kateri sodelujejo, so ali plačanci ali uboge oslovske pare, ki ne vedo, kaj delajo, ali pa imajo še vsemogoče obzire in strahove v sebi. Katoliška tradicija v Slovencih je še vedno tako močna, da pravi Slovenec ne more biti ko-

ENOTNOST PROSVETNEGA DELA

da duh Prešernov veže nas vse, da imamo vsi eno in isto literaturo, ene in iste tradicije. Veliko bi bilo vredno, če bi to in tako pisanje bilo res iskreno in prav mišljeno.

Toda škoda, in sicer velika, je prav v tem, da se frontovci vedno in povsod in predvsem zavedajo, da so najprej komunisti, šele daleč potem, da so tudi Slovenci; škoda je, in sicer velika, da frontovci pozabljajo, da smo vsi sinovi ene in iste matere, ki je bila pa vedno verna in katoliška mati, ki je spoštovala svoje narodne tradicije, vse prepletene z verskimi doživetji, ki je svojo lepoto zemljo krasila s cerkvami in svetimi znamenji in ni nikdar podirala cerkva, kapelic in križev; škoda je in velika, da frontovci pozabljajo, da je njihova z materialističnim duhom prepojena kultura stara komaj deset let.

Kaj razumejo oni pod besedo »kulturne dobrine«? Nič drugega kot lažljivo protiversko in obrekljivo proticerkveno propagando. Njihovo geslo je: »Kjer je far, tja mi ne gremo!« Na vladno prošnjo za malo in upravičeno uslugo obvestno odgovorijo: »Za nobeno ceno!« Je ali ni tako, frontovci iz Doberdoba? In potem ti brez vsakega sramu kličejo k edinosti, k enotnosti pri kulturnem delu! Potem ko

munist, če pa je, ni več Slovenec. Zato fronta razpada, ker pravi Slovenci izstopajo iz nje, ker nočejo biti komunisti; komunisti pa tudi izstopajo iz nje, prestopajo v komunizem, kjer niso več Slovenci, temveč samo izgubljeni internacionalci. V tem razkroju naj bi razne potapljačice se barke iskale razlage svojemu propadanju. Slovenska društva postanite in ne komunistične priprave, pa ne bo treba več tako jalovo klicati v gluho noč po pomoči in enotnosti. In takrat bo enotnost in sodelovanje na vseh poljih gospodarstva, kulture in vere prišlo samo od sebe.

Pri vsakem sodelovanju mora biti neka podlaga za skupno delo, pri kulturnem delu še posebej. Kaj ne pomeni kulturno delovati, vzgajati ljudi, vzgajati svoj narod? Ali ni ena izmed temeljnih postavk za dobro in plemenito vzgojo versko prepričanje? Že to in ono so hoteli postaviti pri vzgoji namesto vere, pa se ni obneslo! Je bilo in vedno bo versko prepričanje temeljno načelo in podlaga dobre vzgoje. Zato pa so duhovniki, ki vero učijo, prvi kulturni delavci, ne pa »krivi preroki«. Tudi se duhovniki ne ločijo v ljudske in protiljudske, temveč so vsi duhovniki božji.

TITO in tržaško vprašanje

Zadnje nedeljo je imel maršal Tito v Beogradu pred kakimi dve sto tisoč poslušalci volilni govor, v katerem pa se je bavil skoro izključno s tržaškim vprašanjem. V svojem govoru je naštel neštete krivice, ki so se zgodile Slovincem od prve svetovne vojne do današnjih dni. Svoje trditve je podkrepil s stvarnimi številkami in dejstvi.

Poudaril je, da se mora Trst zahvaliti za svoj razvoj narodom bivše Avstro-Ogrske in ne Italijanom, čeravno jih je bivša monarhija na vse načine na račun Slovencev in Hrvatov podpirala. Vendar so uživali Slovenci in Hrvati pod Avstrijo svoje narodne pravice, ki jih jim je fašizem popolnoma uničil. Pa tudi zavezniška uprava je s pomočjo prejšnjih fašistovskih zakonov nadaljevala z zapostavljanjem slovenskega življa.

Maršal Tito je očital italijanskemu ministrskemu predsedniku Pelli, da hoče s pomočjo 250.000 Italijanov, ki živijo v Trstu in od katerih je okoli 80.000 priseljencev, izvesti plebiscit ter si priključiti čisto slovenske kraje. Na podlagi takega plebiscita bi mogel Pella, če bi bilo v Trstu 500 tisoč Italijanov, zahtevati vse ozemlje tja gor do Triglava.

Mi ne vztrajamo, je rekel Tito, da moramo dobiti Trst, a kar je našega, ne damo. Sicer imamo tudi mi v Trstu svoje gospodarske interese, poleg tega je italijansko samo mesto, medtem ko so škedenj in Zavrle že slovenske. Jugoslavija je že veliko žrtvovala, ko je odstopila Gorico in njeno okolico Italiji. Nočem staviti, je nadaljeval Tito, nobenih predlogov, ampak sem hotel navesti le nekaj argumentov za konferenco, ki so jo zavezniški sprejeli. Na tej konferenci bi govorili tudi o naši manjšini in o njenem položaju v Italiji, s katero ne more priti do sporazuma, če naša manjšina ne bo imela istih pravic, kot jih uživa italijanska manjšina v Jugoslaviji.

Tito je govoril nato o raznih dosedanjih predlogih glede rešitve tržaškega vprašanja ter omenil tudi razdelitev tržaškega ozemlja, o katerem naj bi sklepala nameravana konferenca. Razdelitev bi morala biti seveda kolikor mogoče pravična.

Tito je omenil tudi gospodarsko vojno, ki jo vodi Italija zadnje čase proti Jugoslaviji, vendar je na koncu ponudil spravno roko Italiji ter pozval zavezniške, naj vzamejo položaj resno v pretres.

MOSADEK pred sodiščem

Mosadek je obtožen, da je hujškal ljudstvo zoper kralja in da se je uprl, ko ga je šah odstavil od ministrskega predsedništva; poleg tega mu očitajo, da je kršil ustavo s tem, da je razpustil parlament in da je dal streljati na tiste, ki so ga hoteli aretirati.

Mosadekovo življenje je bilo zelo lurno. Že leta 1926 ga je oče sedanjega kralja poslal v konfinacijo, toda na prošnjo sedanjega kralja so mu dovolili, da sme bivati v bližini Teherana. Mosadek se je zavezal takrat s prisego, da ne bosta ne on ne njegova družina rovarila zoper kralja.

Po padcu kralja Reze je Mosadek posegel spet aktivno v politiko ter ustanovil tako zvano »nacionalno fronto«. Njegov glavni boj je veljal Anglo-iranski petrolejski družbi. Leta 1951 je padel pod streli perzijski ministrski predsednik Ali Razmara, in trinajst dni pozneje je parlament preklkal petrolejski družbi pravico do izrabljanja perzijskih petrolejskih vrelcev. Mosadek je postal prvi minister in parlament je na njegovo pobudo izglasoval nacionalizacijo perzijskega petroleja. Angleži so bili prisiljeni opustiti abadanske petrolejske naprave ter zapustiti Perzijo.

Zaradi odhoda angleškega tehničnega osebja se je petrolejska proizvodnja zelo zmanjšala, medtem ko je izvoz petroleja skoraj popolnoma prenehal. Perzijska vlada, ki je imela od prodanega petroleja velike dohodke, je zaslala zaradi tega v težke finančne težave. Po nekaterih računih je prinesla Mosadekova gospodarska politika, posebno pa njegova nacionalizacija petroleja Perziji okoli dvesto milijard škode. Šah je poskusil nadomestiti Mosadeka z Ahmedom Ghavamom, toda po petih dnevih se je vrnil Mosadek zopet na vlado ter postal še vojni minister povrh.

Ker je poskušal Mosadek spraviti kralja polagoma ob vso oblast in ker je hotel z razpustom parlamenta in s pomočjo nekakega ljudskega glasovanja dobiti vso oblast v svoje roke, se je kralj odločil poseči odločno vmes. Odstavil je Mosadeka ter imenoval generala Zahedija za prvega ministra. Ta udar 16. avgusta se ni posrečil in kralj je bil prisiljen bežati iz dežele. Toda že čez nekaj dni je postal gen. Zahedi gospodar položaja in mladi šah se je mogel zopet vrniti domov. Mosadeka so aretirali ter ga postavili pretekli teden pred vojaško sodišče.

Državni vojaški tožilec je zahteval za Mosadeka smrtno kazen, toda četudi bi Mosadeka obsodili na smrt, se smrtna kazen ne bo izvršila, kajti perzijska postava ne dopušča, da bi usmrtili koga, ki je prekorachil šestdeseto leto starosti. Mosadek pa je že v 73. letu svoje starosti.

Mosadekovo obnašanje pred sodiščem je žalostno in zabavno obenem. On trdi, da je še vedno ministrski predsednik in da vojno sodišče ni pristojno, da bi ga sodilo. Glavnega tožilca je imenoval analfabeta. Nekega dne se je med procesom dvignil ter zbežal iz dvorane, tako da so ga morali loviti ter s silo prinesiti v sodno dvorano. Neki drugi gen je govoril kar deset ur zaporedoma ter dokazoval, da je še vedno ministrski predsednik ter da je kraljev odstavitev dekret nezakonit in neveljaven. Toda državni tožilec mu je dokazal, da je bil kraljevi dekret popolnoma pravičen in da je imel kralj celo dolžnost odstaviti Mosadeka, ker je kršil ustavo. Tudi vojno sodišče se je izjavilo, da je pristojno soditi Mosadeka.

Nova konferenca na Bermudih

Tri zapadne velesile so sklenile sklicati v bližnji bodočnosti posredno konferenco. Konferenca naj bi se vršila na Bermudih med 4. in 8. decembrom in udeležili naj bi se je trije »veliki«, to je Eisenhower, Churchill in francoski ministrski predsednik Laniel, spremljani od svojih zunanjih ministrov.

Na tej konferenci bi morali razpravljati o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na razmerje med Zapadom in komunističnim svetom, posebno pa o položaju, ki je nastal zaradi sovjetske note, ki je, kakor znano, zavrnila konferenco štirih zunanjih ministrov, ki so bile predlagale tri zapadne velesile. V glavnem gre za nemško vprašanje, ki ga je treba na en ali drugi način rešiti tudi brez Sovjetske zveze.

Na konferenci bodo razpravljali tudi o vprašanjih Bližnjega, Srednjega in Daljnjega vzhoda, v prvi vrsti o egiptovskem, kitajskem, korejskem in indokitskem vprašanju. Konferenca ne bo imela naprej določenega dnevnega reda, ampak bo nekaj sestanek prijateljev okoli konferenčne mize, kakor se je sam Eisenhower izrazil.

Konferenca se bo bavila, kakor rečeno, predvsem o vprašanju zapadne evropske obrambe. Dve vprašanji ovirata izpopolnitev zapadne obrambe. Posarsko vprašanje ovira sporazum med Francijo in Nemčijo; tržaško vprašanje ovira povezavo Italije z balkanskim paktom. Če se bo posrečilo trem »velikim« rešiti vsaj večji del teh vprašanj, bo konferenca izpolnila svojo nalogo.

Zapadnonemška vlada je sprejela vest o novi bermudski konferenci z velikim zadovoljstvom. Vlada upa namreč, da bosta Eisenhower in Churchill pripravila francoskega premiera do tega, da bo sprejel vsaj oni del zavezniško-nemških protokolov, ki se tičejo nemške samostojnosti. To so tako zvani bonnski protokoli, ki so jih Združene države, Anglija in Zapadna Nemčija že potrdile in katerim manjka še pristane Francije, da stopijo v veljavo. Potrditev bonnskih protokolov s strani Francije bi odpravila okupacijsko stanje v Nemčiji ter vrnila Nemčiji popolno svobodo glede industrijske proizvodnje, znanstvenega raziskovanja in drugih omejitev, ki so jih naprtili Nemčiji zmagovalci po zadnji svetovni vojni.

Zdi se pa, da vsa stvar ne bo šla tako gladko, kot se je prvotno mislilo. Ovira prihaja s francoske strani. Znano je namreč, da sedijo v sedanji Lanielovi vladi tudi zastopniki »Zveze republikanske socialne akcije« (Uras), to je bivši De Gaullovi poslanici, ki nasprotujejo potrditvi evropske obrambne pogodbe. Ta stranka, ki je stopila v vlado, ker je upala, da ne bo prišlo nikoli do potrditve evropske obrambne pogodbe, se sedaj boji, da bo bermudska konferenca pospešila to potrditev. Zaveda se namreč, da bodo Angleži in Amerikanci postavili na tej konferenci Francijo pred alternativo: ali potrditi evropsko obrambno pogodbo, ali pa pustiti, da si ustvari Zapadna Nemčija samostojno armado ter se vključi v atlantski pakt. Toda ne eno ne drugo ne diši pristašem te stranke, ki šteje 75 poslancev in brez katere bi sedanja vlada ne imela večine v parlamentu.

PRISPEVAJTE
za † L. Kemperlov sklad!

rodni zbornici. Ta skupina bivših degaullističnih poslancev dela na vse pretege, da bi onemogočila bermudsko konferenco ter grozi celo z izstopom iz vladne koalicije. K temu njenemu stališču je veliko pripomogel novi De Gaullov napad na evropsko obrambno pogodbo. De Gaullovo zadnje navodilo se namreč glasi: »Borite se z vsemi sredstvi, da preprečite, da bi na podlagi evropske obrambne pogodbe zavladali Nemci evropskemu kontinentu!«

Ali se bo Lanielu posrečilo zadržati to degaullistično skupino še nadalje v svoji vladi, je težko reči. Gotovo je le to, da bi padec Lanielove vlade pomenil težko krizo francoske vlade in da bi Francija ne mogla poslati svojega zastopnika na bermudsko konferenco, prav tako kot meseca julija, ko je bila Francija celih pet tednov brez vlade in ko so morali zaradi tega takratno bermudsko konferenco parkrat preložiti.

Pa to ni še vse! Poleg bivših degaullistov in komunistov nasprotujejo nemški oborožitvi in s tem tudi evropskemu obrambnemu paktu tudi nekatere važne osebnosti raznih francoskih političnih strank. Med temi sta predvsem predsednik narodne zbornice Herriot in bivši vladni predsednik Deladier, pa tudi glavni tajnik socialistične stranke Guy Molle in bivši ministrski predsednik Pinay sta izrazila zadnje čase pomisleke, ki bi jih človek na podlagi njunih prejšnjih izjav ne pričakoval.

Kljub vsem tem oviram je upanje, da bo prišlo do bermudske konference in prej ali slej tudi do potrditve evropske obrambne pogodbe.

Ramon Magsaysay novi filipinski predsednik

Filipinci so si izvolili pretekli teden novega državnega predsednika. Pri volitvah, ki se jih je udeležilo pet in pol milijona volivcev, je odnesel zmago Ramon Magsaysay, skupni kandidat nacionalne in demokratske stranke. Njegov nasprotnik je bil dosedanji predsednik republike Quirino, ki ga je kandidirala liberalna stranka.

Volilna borba je bila zelo ljuta ter je zahtevala več smrtnih žrtev. Nasilja je izvajala predvsem nacionalistična stranka, ki je ovirala volitve ter poskušala z nasiljem preprečiti zmago nacionalnega kandidata.

Volilna borba se je zaključila z govorom obeh kandidatov v glavnem mestu Manili, ki je nacionalistična trdnjava. Quirino je očital nacionalizmu, da so zakrivali ameriško poseganje v filipinske razmere. Magsaysay pa je zavrnil Quirinove trditve ter poudaril, da je žrtvovala Amerika v zadnji vojni 50.000 mladih življenj za samostojnost Filipincev in da Filipinci nimajo večjih pijateljev, kot so Amerikanci.

Ramon Magsaysay, novi predsednik filipinske republike, je sin ubožnih staršev ter ima 46 let. Med zadnjo vojno je bil med prvimi organizatorji protikomunističnega boja na otoku Luzon. Pozneje je postal vojaški guverner neke province ter l. 1950 obrambni minister. On je organiziral razpadajočo filipinsko vojsko ter iztrebil v zadnjih letih zadnje ostanke uporniških »Huksov«. Filipinci ga častijo kot narodnega heroja.

Zadnja nedelja po binkošnih

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 24, 15-36)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Kadar boste videli gnusno opustošenje na svetu, kajpak, napovedano po preroku Danijelu, — kdor bere, naj razume — takrat naj beže v hribe, kateri so v Judeji; in kdor je na strehi, naj ne hodi dol, da bi kaj vzel iz svoje hiše; in kdor je na polju, naj se ne vrača domov po svoj plašč. Gorje pa nosečim in doječim v tistih dneh. Molite, da se vaš beg ne zgodi pozimi ali na soboto; zakaj takrat bo velika stiska, kakršne ni bilo od začetka sveta do zdaj in je tudi več ne bo. In ko bi ne bili tisti dnevi okrajšani, bi ne bil otet noben človek; toda zaradi izvoljenih bodo tisti dnevi okrajšani. Če vam tedaj kdo poreče: 'Glejte, tukaj je Kristus,' ali: 'Tam je,' ne verjemite. Vstali bodo namreč krivi kristusi in krivi preroki in bodo delali velika znamenja in čudeže, tako da bi tudi izvoljene premotili, če bi bilo mogoče. Glejte, naprej sem vam povedal. Ako vam torej poreče: 'Glejte, v puščavi je,' ne hodite ven; 'Glejte, v hramu je,' ne verjemite. Kakor namreč blisk pride od vzhoda in posveti do zahoda, tako bo tudi s prihodom Sina človekovega. Kjer koli je mrtvo truplo, tam se bodo zbrali jastrebi. Takoj po stiski onih dni pa bo sonce otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale z neba in nebeske sile se bodo majale. Takrat se bo prikazalo znamenje Sina človekovega na nebu in takrat se bodo jokali vsi rodovi na zemlji: in videli bodo Sina človekovega priti na oblakih neba, z veliko močjo in slavo. In poslal bo svoje anjele ob množnem glasu trombe in zbrali bodo njegove izvoljene od štirih vetrov, od kraja do kraja neba. Od smokvinega drevesa pa se učite pri-
like: Kadar postane njegova veja že muzevna in poganja liste, veste, da je blizu poletje. Tako tudi vi: kadar boste videli vse to, vedite, da je blizu pred vrati. Resnično povem vam: Ta rod ne bo prešel; dokler se vse to ne zgodi. Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.«

*

Bog je dal ljudem na razpolago vse dni in vsa stoletja. En dan si je pa prihranil zase, — sodni dan, ki bo dan zmagoslavja njegove pravice, njegove vsevednosti in njegove slave. Predvsem njegove pravice.

Nekega dne so brezbožniki sklenili, da bodo umorili preroka Jeremijo. Ko je prerok to zvedel, se je ves zbehan obrnil k Bogu ter mu potožil: »Gospod, kako je vendar to mogoče; krivčnikom gre tako dobro na svetu?!«

Ne samo Jeremija, ampak tudi mi smo že večkrat potrti in jezni mrmrali proti božji pravici in prevladnosti: »Gospod, kako je to mogoče; brezbožniki so tako srečni v tem življenju, mi pa imamo polno križev in nadlog?!«

Božja pravičnost je tako neskončna in nedoumljiva, da je naš razum ne more obseči. Nekeč pa nam bo vse jasno, vse razodeto: to bo na sodni dan.

Takrat bomo govorili vse drugače, kakor govorimo včasih v tem življenju: »Neskončno lepa, čudovita, neizmerna je tvoja pravičnost, o Gospod.«

A sodni dan bo tudi dan najvišjega zmagoslavja božje vsevednosti. Takrat ne bo mogoče nič utajiti, kakor se to večkrat dela na tem svetu.

Takrat se bo pojavila naša oseba v pravi luči in podobi. Prikazalo se bo vsako naše dejanje, vsaka beseda, misel in želja. Posebno strahotni bodo prikazani tisti grehi, ki niso bili nikoli spovedani in skesanji, in tisti, ki so jih drugi storili zaradi nas, ker smo jim mi dali pohujšanje: tisti oče bo kriv preklinitvanja in brezboštva svojega sina, in tista mati bo dajala težakodgo-

vor pred vesoljno sodbo radi zavrženega izgubljenega življenja svoje hčere.

V svetu pismu je zapisano: »Kamni bodo takrat vpili proti grešnikom in vsi bodo proti njim govorili.«

Končno bo sodni dan tudi dan velike božje slave.

Pismarji in farizeji so nekaj, pijani od sovraštva, vpili pred Pilatom: »Nočemo... Križaj ga!« Nekeč se bo pa prikajal tako zaničevani in obrekovani, tako trpinčeni in na križ pribiti Kristus, — prikazal se bo na oblakih neba z veliko močjo in slavo. Naravni razum in čut pravičnosti to terjata.

Vesela novica za semeniško nedeljo v Gorici

V semenišču se tudi našim slovenskim župnijam vzgajajo bodoči dušni pastirji in skrajno škodljivo bi postalo za rast Cerkve in za zveličanje duš med nami, ako se nam zapre ta vir duhovskega naraščanja. Zato je sveta dolžnost vsakega katoličana, pomagati nadškofu v molitvi in darovi, da se dovolj dečkov pripravi za apostolat med ljudstvom.

Našim slovenskim dečkom je zadnja leta skoro nepremagljiva ovira onemogočala uspešen študij v semenišču, ker jim je bil pouk v italijanskih pretežek. — Zato smo prosili Prezvišene, naj bi dovolil, da se v začetnih letih slovenski semeniščani vzgajajo v našem zavodu in se usposobijo tam za višje nauke v nadškofijskem semenišču.

G. nadškof je očetovsko upošteval našo prošnjo in je nanjo odgovoril takole:

»V odgovor na Vaš dopis sporočam, da sem prav vesel in zadovoljen, ako slovenski otroci, ki imajo poklic in veselje do duhovskega stanu, začnajo svoje študije v A-

Kolikokrat so že mnogi v teku stoletij preklinjali Kristusa ter smeli njegov nauk, njegove zakramente, njegove služabnike, — sploh vse, kar je njegovega. Zato je prav in pravično, da si ta Kristus pridržijo zase en dan, ko se bo razlegal njegov glas kot grom po vsem veselju: »Pridite, blagoslovljeni!... Proč od mene, vi prokleti!«

Tisti veliki dan bodo vsi videli in jasno spoznali, da je On sodnik živih in mrtvih. Med grmenjem razpadajočih svetov, med skrivnostnim bučanjem anjele, med vstajanjem vseh mrtvih k veseljni sodbi bomo takrat vsi na glas priznali — pravični z neizmerno radostjo, krivični pa z neskončnim obupom — Ti Kristus, kralj slave!

Če bi to resnico o sodnem dnevu in o vsem tem, kar se bo takrat godilo, resno premislili, koliko manj greha bi bilo na svetu, koliko manj težkih in pekočih vesti, koliko več kreposti, miru in sreče. — Če bi resno premislili.

Zato premislimo!

Irenej

Iz življenja Cerkve

Evharistični kongres v Braziliji

Prihodnji svetovni evharistični kongres bo leta 1955 v Rio de Janeiro v Braziliji. Uradne priprave so se začele že letos 7. marca. V 166 škofijah bodo začeli z misijami, duhovnimi obnovami in škofijskimi evharističnimi kongresi.

Otvoritev Marijanskega leta

8. decembra bo sv. oče otvoril Marijansko leto. Popoldne bo šel v rimsko baziliko Marije Velike (Snežne), kjer bo blagoslovil zbrane rimske otroke, nakar bo z njimi prvič zmolił molitev Marijanskega leta. Bazilika Marije Velike je najstarejša Mariji posvečena cerkev na svetu. Zgrajena je bila že leta 352. Prav v tej cerkvi je sedanji sveti oče opravil svojo prvo sveto mašo dne 3. aprila 1959.

Delavci - duhovniki

Kot povsod po svetu, se je tudi v Franciji zgodilo, da se je večina delavcev odločila za cerkev. Nastalo je vprašanje, kako pritegniti delavske množice nazaj h krščanstvu. V zadnjih dvajsetih letih so se mnogi francoski duhovniki lotili dela na originalen način. Delavci ni v cerkev, ka-

toliškega časopisja ne kupujejo, zato ni mogoče noben stik z njimi.

Duhovniki so se odločili, da bodo šli za njimi v tovarne in delavnice. Seveda ne morejo iti tja oblečeni kot duhovniki. Vstopili so v tovarne kot navadni delavci in v osebnem stiku z delavci vršili svoj apostolat. Na ta način so spoznali življenje delavcev, njihove težave, nevarnosti in druge. — Pokazalo pa se je, da je tako delo za duhovnika prenaporno.

Prav preteklo nedeljo je povedal radio, da je prišlo do dogovora med francoskimi kardinali in sveto stolico glede delavcev - duhovnikov. Po tem dogovoru duhovniki ne bodo smeli več sprejeti celotnega urnika v tovarni, razen morda za nekaj časa. V bodoče bodo škofje sami izbirali duhovnike, za katere mislijo, da so sposobni za to težko delo. In končno delavci-duhovniki ne bodo smeli biti vpisani v sinikalne organizacije.

Nov misijon na Japonskem

ustanavlja v družbi z mlado japonsko redovnico s. Anica Miklavčič. Svoje delo je začela na Kitajskem, pa so jo izgnali v Hong-kong, zdaj pa so ji naložili to važno nalogo, a tudi odgovorno, pri kateri se priporoča v molitve.

Ker je omenil papeža, je bil obsojen na 25 let

Pred nedavnim je prišla iz sovjetskega ujetništva majhna skupina ujetnikov iz zadnje vojne. Z njimi je bil tudi 49-letni katoliški duhovnik Karel Eursken, ki je bil med vojno kaplan v 270. polku stare nemške Wehrmacht. V ujetništvu je ves čas delil usodo svojih tovarišev istega polka, ki je bil zajet leta 1945 v Latviji. Ta voj po prestopu meje svedoh so se vsi srečni poslednjič, predno so se razšli po domovih, zbrali okrog svojega očeta Karla v cerkvi, kjer je ta daroval zahtevalno sv. mašo za božjo pomoč in rešitev.

»Oče Karel nam je bil več kot samo tovariš — je po tej zahvali v cerkvi pripovedoval eden izpuščenih vojakov. »Za živčano pregrado je bil najboljši duhovnik, ki je skrbel za naše duše.«

Oče Karel Eursken je eden od 36 nemških častnikov, ki so bili v ujetništvu obsojeni na smrt, ker so jih Sovjeti obtožili vojnih zločinov. Proces proti njemu se je vršil v decembru 1949 pri Borovičih, mestecu med Leningradom in Moskvo.

»Poklicali so me iz skupine častnikov in me peljali v drugo sobo,« pripoveduje sam oče Karel. »Za mizo je sedel sovjetski major, poleg njega dva poročnika, tolmač in stenograf.«

Nobenega tožilca ni bilo, nobenega zagovornika. Major je gledal na pisano obtožnico in me obtoževal, da sem s svojimi molitvami in maševanjem dvigal moralo nemškemu vojakom, ki so se borili proti Sovjetski zvezi.

Na to obtožbo nisem mogel drugega, kot da sem se smejal. Major me je nato vprašal: »Kdo je vaš nadrejeni?«

»Aachenski škof,« sem odgovoril.

»In komu je on odgovoren?«

»Papežu.«

»Ali je to isti papež, ki je imel konkorat z nacistično Nemčijo in fašistično Italijo in ki ima sedaj podobne pogodbe z državami imperialističnih vojnih hujšakcev?« je vprašal.

Ko sem rekel »Da«, je major odločno vstal in se zadel:

»Petindvajset let ječe!«

Odpeljali so me. V treh urah so bili nato obsojeni še vsi ostali, ki so bili obtoženi z menoj, vsi po vrsti na 25 let.

V ujetništvu je oče Eursken od časa do časa opravljal sv. mašo na skrivnem v pralnici ali v brivnici taborišča. Ta njegova sreča je trajala do srede leta 1951, ko so mu Sovjeti pod grožnjo strogih kazni prepovedali maševati.

Toda oče Eursken se ni bil strašil s kaznimi in je dalje maševal, dokler ga niso nekoč stražarji v taborišču Sverdlovsk končno ujeli. A še potem je spovedoval in dajal odvze tovarišem, večinoma Nemcem, ki so odhajali iz taborišča.

Poveljnik ujetniškega taborišča v Sverdlovsku mu je tedaj zagrozil: »Če boste še kdaj maševali, vas bomo poslali nekam, kjer boste pozabili na molitve.« To je bilo v decembru 1952.

»Od tedaj so me stalno nadzirali in nisem mogel več dajati duhovne tolažbe drugim. Hudo je bilo, eno pa je bilo dobro: Po obsodbi nas ni nihče več silil s komunističnimi idejami.«

Zadnja postaja očeta Eurskena je bila v Sverdlovsku, kjer so nemške vojne ujetnike organizirali v delavske brigade, da so sodelovali pri postavljanju novih tovarn. Od tam je prišel junaški duhovnik z nekaterimi svojimi tovariši v svobodo.

Ob 3. obletnici smrti msgr. Brumata

V petek 20. novembra potečejo tri leta, odkar nas je zapustil gorški stolni kanonik sholastik dr. Mirko Brumat. Neusmiljena bolezen nam ga je iztrgala, ko je imel še toliko načrtov in ko je bil še tako željan dela. Široka vrzel je ostala za njim, ki se še ni napolnila. To čutimo vsi, ki smo mu bili v življenju blizu in smo po njegovi smrti sprejeli njegovo dediščino. Težka je ta dediščina, zakaj pokojni je bil mož dela in neustrašen borec za Boga.

Bral sem, da se je neki pobožen redovnik po smrti prikazal svojemu sobratu, prihajajoč iz vica. »Odkod prihajate?« ga je vprašal brat. »Rešen sem iz vica, ker je pater prior opravil zame devet sv. maš. Zahvalite se mu v mojem imenu,« je odgovoril umrlí. Potem je še vprašal, kako se počutijo v samostanu. »Zelo vas pogrešamo,« odvrne brat. »Vi ste zapustili veliko vrzel s svojo smrtjo.« »Pogum,« je rekel umrlí, »ne besedi doli tam morem biti veliko koristnejši nego prej.«

Ta misel nas tolaži tudi sedaj ob tretji obletnici smrti pok. monsignorja. On nam z nebes doli more veliko bolj koristiti nego na zemlji. Vendar je naša dolžnost, mu pomagati s svojimi molitvami in s sv. mašami, da doseže nebesa, če jih že ni, kar pa vsi trdno upamo.

Vendar je pokojni msgr. Brumat zaslužil, da mu tudi na tej zemlji ohranimo

trajen spomin. S svojim delom za narod in za Boga ter duše si je postavil med primorski Slovenci spomenik, ki bo še dolgo stal trden in neporušen, ker je zidan v srehi. Prav pa je, da tudi na zunanji pokažemo na njegovo delo, ki ga je ustvaril v prid narodu in v čast božjo. V sled tega bo dekliška Mar. družba v Gorici na prvem letošnjem kulturnem večeru prikazala lik msgr. Brumata kot človeka, pesnika in glasbenika. V ta namen bo poleg govora, ki ga bo imel eden njegovih dobrih prijateljev, služil pevski koncert Brumatovih pesmi, ki ga bodo izvajale dekleta pevskega zbora Mar. družbe. Imeli bomo tako priliko, da spoznamo tudi to plat ustvarjanja pok. monsignorja, ki je morda najmanj znana. Spominski večer bo v sredo 25. nov. ob 8.30 zvečer v dvorani Mar. družbe.

Kod je hodil slovenski misijonar Jerman

Doslej je kot misijonar prehodil tole: kot bogoslovec je deloval na Kitajskem. Po izgonu je odšel na Filippine, tam dokončal študije, bil posvečen in bil 2 leti profesor. Zdal je preko Kanade in Združenih držav dospel v Argentino — na poti v novo misijonsko delo.

inženirju sijajne prilike za velikodušno sodelovanje z delavci. Njegovo osebno življenje bodi urejeno! Spoštujte naj v sebi te ne duhovne narave po vernem in moralnem življenju.

Če bi vsi inženirji in delavci po tovarnah upoštevali ta lepa navodila, bi postalo življenje za delavce mnogo bolj prijetno. Tovarna bi izgubila podobo kasarne in bi dobila vsaj nekaj znakov družinske skupnosti.

Mobilizirani škofje v Jugoslaviji

Med našimi ljudmi je vzbudila precejšnjo začudenje in žalost novica, da so v Jugoslaviji mobilizirali več škofov, med njimi Nežiča in Pavličiča. Tako je ostala cela Istra brez škofov. Jugoslavija res nima urejenih odnosov s sv. stolico, a takim stvarjem bi se kaj lahko izognila, če bi bilo vsaj malo dobre volje. Vsak pameten človek ve, da bi bilo v veliko večjo korist ljudstva, če bi imelo v kritičnih časih svoje škofe ob strani, kakor če je v armadi nekaj vojakov več.

Komunistični protivrški režim misli drugače. Izrablja dragoceno priliko, da lahko zakonito udari škofe. Nas pa to dejanje spominja na Jezusov opomin, kaj bodo delali sovražniki Cerkve: Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede! — Če bo kdaj prišlo v Tržaškem ozemlju do plebiscita, taka in podobna dejanja gotovo ne bodo ugodno vplivala na izid.

Izšel je PASTIRČEK za november

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« BO GOVORIL V NEDELJO 22. NOVEMBRA OB 9.30 Č. G. STANKO ZORKO, KATEHET V TRSTU, O TEMI: CERKEV JE APOSTOLSKA.

Delavnost sedanjega sv. očeta je vsestranska. Za vse se zanima, vsem daje navodila, kako naj delajo in živijo, da bo v skladu z božjo voljo.

V začetku oktobra so imeli inženirji svoj prvi mednarodni kongres. Devetega oktobra jih je sprejel sv. oče v skupni avdienci v Castelgandolfo. V nagovoru je poudaril, da imajo inženirji važno vlogo pri ustvarjanju mednarodnega sodelovanja na gospodarskem in tudi političnem polju. Posebno važna so navodila sv. očeta, kakšen naj bo odnos inženirjev do delavcev. Med drugim je poudaril naslednje stvari:

Pri gospodarskih podjetjih predstavlja inženir vez med glavnim vodstvom in med delavci. Ta položaj zahteva strokovno sposobnost, a istočasno tudi globok socialni čut. Voditi mora svobodno in razumno ljudi. Vedeti mora, da ima vsak izmed njegovih delavcev svoje osebne težnje, kakor jih ima on sam.

Inženir želi, da mu vodstvo zaupa in mu pusti proste roke pri izvajanju načrtov, da se tako lahko uveljavi njegova oseba in pokaže njegova sposobnost. Enake želje ima tudi delavec, čeprav v bolj skromni meri, da bi bil deležen osebnega zadoščanja.

Dolgo časa so ravnali z delavcem kot z nevalnim proizvajalnim strojem, ki se sme poljubno izrabljati. Potem so se končno spomnili, da je treba delavcu zagotoviti teke življenjske pogoje, da lahko udobno živi. A pot se ne sme ustaviti tukaj.

Delo je nujna potreba življenja, zato poklicno delo ne sme zamoriti najbolj naravnih del in čustev. Delavec ni samo proizvajalec dobrin, ampak tudi razumno bitje, ki ga plemeniti njegovo delo. Zato pričakuje zlasti od delovodij razumevanje za lastne potrebe in pravo bratsko naklonjenost.

Narodnostno in gospodarsko načelo na Primorskem

Preteklo nedeljo je neki tržaški list znova princel poziv katol. sindikalne organizacije v Gorici, v katerem ta opozarja na obupen gospodarski položaj, v katerega je zašla goriska pokrajina in v katerega sili vedno bolj. V tem pozivu CISL stavi nekatere predloge, ki naj bi jih odgovorni čimtelji upoštevali, da omilijo gospodarsko krizo v pokrajini, če je že ne morejo odstraniti. Med temi predlogi so skoro vsi taki, ki se sklicujejo na izredno pomoč vlade, ki naj pomaga goriki provinci z izrednimi krediti za javna dela, za odprto novih tovarn, za večja naročila pri že obstoječih podjetjih, zlasti v podgorskih predelnicah, v SAFOG, itd. Končno se CISL zavzema za najbolj žalosten pojav v naši deželi in to je za brezposelno mladino. Mladi fantje, ki dokončajo ljudsko ali strokovno šolo, so praktično brez izgledov, da bi dobili kako zaposlitev v deželi. Gospodarji namreč zaradi preskromnega zaslužka ne zmorejo velikih sindikalnih datatev, ki so združene z vsakim vajencem. Zato pa se vsi otepajo mladim fantov in jih ne marajo sprejeti na delo. Tako jih vidimo vsak dan na goriskem uradu za delo, kako se ohajajo v brezdelju. To je res najbolj žalostno pri vsej tej stvari.

Od kod ta pojav? Vsi so soglasni, da je gospodarsko mrtvilo v Gorici predvsem posledica nove državne razmejitve. Ta je odrezala Gorico od slovenskega dela Primorske in s tem odrezala mesto od žil, ki so dovajale vanje največ dela in zaslužka. Gospodarska kriza v Gorici najglasneje priča, kako tesno sta bili povezani med sabo Gorica in podeželje. To so pred leti tajili premogli, danes so le redki tako zagrizeni, da zapirajo oči pred to resnico. Kljub temu po večini mečejo krivdo na Jugoslavijo, češ da je ona hotela sedanje »krivične« meje, ki so gorisko mesto tako oškodovale. In vendar ni res.

Od junija 1945 do septembra 1947 je ves čas prevladovalo v Gorici mnenje, naj se nove meje potegnijo tako, da bodo prišli Slovenci pod Jugoslavijo, Italijani pa da ostanejo pod Italijo. Zato so na terenu in pri diplomatski mizi iskali, kako naj tako črto potegnemo, ki bi se držala omenjenega načela. Odločili so se za francosko črto, ki je še najbolj odgovarjala postavljene načelu. In res, francoski črta ni bila ne more odrekati, da ne odgovarja tako zvanemu narodnostnemu načelu. Pod Jugoslavijo je na ta način ostalo na Goriskem le nekaj stotin Italijanov, pod Italijo pa kakih 20 tisoč Slovencev, ker iz raznih razlogov niso mogli državne meje drugače začrtati. Dobili smo tako državno mejo, ki je istočasno skoro narodnostna meja.

Ali glej čudo! Na eni strani in na drugi jo imenujejo »krivično« mejo. Zakaj? Zato ker so eni in drugi z njo nezadovoljni. Nezadovoljni pa so zato, ker zaradi nove meje na eni strani in na drugi gospodarsko zelo težko živijo. Nima gospodarskih težav samo goriska pokrajina, podobne težave čuti tudi Primorska, ki je prišla pod Jugoslavijo. Ob priključitvi so upali, da bo Nova Gorica vstala kar čez noč, da bodo dobili v njej kmalu novo gospodarsko in kulturno središče. Ali Nova Gorica zelo težko raste in se kar noče razviti. Ljudstvo je po 7 letih še vedno brez svojega središča in bo še dolgo. Zato se tudi z ene strani slišijo pritožbe čez novo mejo.

Kako odpomoči takemu stanju? Pomagati more le nova politika dobrega sosedstva med obema prizadetima državama. Italija in Jugoslavija sta sosedni, ki sta po zadnji vojni še bolj navezani druga na drugo, zlasti zaradi nerodne državne meje. Ta je, kakršna je, in bo tudi ostala.

Državne meje se ne premikajo brez vojne, te si pa nihče ne želi. Zaradi tega bi Italija in Jugoslavija morali nujno iskati, da prideta do medsebojnih prijateljskih odnosov. In ravno sedaj je prišla morda prilika, da se na mednarodni konferenci domenita o vseh vprašanih, ki ju ločijo. Če je Jugoslavija našla sporazumno rešitev z Avstrijo, bi jo lahko tudi z Italijo. Režim ne more biti nepremostljiva ovira. Narodnostna mržnja, ki jo mnogi še vedno podpihujejo, pa se mora nehati. Ljudstvo hoče živeti, prodajati in kupovati, hoče dela in kruha. Zato pa je umetno sovraštvo med Italijani in Slovenci na mejah škodljivo in v nemajhni meri krivo sedanjemu

IZ JUGOSLAVIJE

Kakor pri kapitalistih

Potem ko so znižali cene tekstilnemu blagu, računajo sedaj, kako bi jih znižali tudi kmetijskim pridelkom. Ti so pri prodaji na drobno neprimerno dragi. Rado se dogaja, da potrošnik v mestu plača za kmetijske pridelke več kot še enkrat toliko kakor so stali pri kmetu. Časopisi prinašajo nekaj primerov: Odkupna cena fižola je bila pri kmetu 50, maloprodajna pa po 120 dinarjev; v Smederevu so zelje kupovali po 80 par, v Sarajevu pa so ga prodajali po 10 do 12 dinarjev. Tako je z večino pridelkov. Kmet torej dobi zanje malo, delavci jih pa mora vendarle drago plačati. Kje je vzrok?

Posebna komisija, ki je preiskovala vzroke za ta pojav, je prišla do sklepa, da so temu krivi razni faktorji. Predvsem slaba organizacija prometa. Prometna sredstva so silno draga in povrh so podjetja tehnično slabo opremljena. Za zgled navajajo podjetje Avala v Beogradu, ki je v Somboru kupilo 100 q paradiznikov za 120 tisoč dinarjev, za stroške prevoza do Beograda je pa plačalo 118 tisoč din. Poleg tega so tudi tatvine in špekulacije zavzele velik obseg v trgovini s kmetijskimi pridelki. Vse to potrjuje dejstvo, da je pet velikih podjetij v Beogradu imelo izgube v znesku 60 milijonov dinarjev.

Volilna kampanja se je končala

Preteklo nedeljo so bili zadnji volilni govori v državi. Vsi najodličnejši voditelji jugoslovanskega komunizma so nastopili na ta dan. Prvi med vsemi je bil pač Tito, ki je imel znani volilni govor v Beogradu. Toda tudi drugi so hoteli slovesno zaključiti to volilno kampanjo, ki je bila izredno živahna in zaradi tržaških dogodkov izredno napeta. Tako so govorniki imeli priliko ves čas volilne kampanje, da so prepletali običajne komunistične propagandne obljube z močnimi izpadi zoper g. Pello, italijanski imperializem, župana Bartolija, škofa Santina, papeža, Vatikan, jugoslovanske škofo, Amerikance, Angleže. Zelo po redko pa so se dotikali Sovjetske zveze. Gonja zoper Vatikan in papeža je bila posebno silovita v prvi polovici kampanje. Sedaj proti koncu je čisto ponehala, kot na ukaz.

Prihodno nedeljo 22. nov. pojdejo torej jugoslovanski volivci na volišče, da izvolijo svoje zastopnike v republiške skupščine in v zvezno ljudsko skupščino, poleg tega pa še zastopnike v zbor proizvajalcev. Kajti pri teh volitvah je to značilno, da so z novim volilnim zakonom vpeljali novo predstavno telo, tako zvano zbornico proizvajalcev. V to zbornico bodo prišli samo zastopniki delovnega ljudstva, to je delav-

slabemu gospodarskemu stanju.

Zato je naše mnenje tako, da kdor ljubi svoj narod, mora delati na to, da bi se Slovenci in Italijani pomirili, da bi se meje odprle, da bi ljudje zopet smeli med sabo trgovati, prodajati, kupovati, z eno besedo, da se znova vzpostavi kolikor mogoče nekdanja gospodarska enotnost med deželo in mestom, ki jo je nova meja porušila.

In če CISL v resnici išče trdne in gotove pomoči v gospodarski krizi, ki tare deželo, bi morali nasloviti na rimsko vladno sličen poziv. Naj se ne boji zamere pri ljudskih fašističnih miselnostih v vrstah krščanske demokracije, temveč naj se pogumno postavi na čelo onim, ki hočejo po naukih Cerkve delati za mirno sožitje med narodi in za socialni blagor ljudstva ne z besedami, nego tudi z dejanji.

cev in kmetov. Kdor nima te kvalifikacije, ne more voliti v zbor proizvajalcev.

Druge novosti, ki so jo vpeljali, je bila postavljanje kandidatov. Teh niso več imenovali kake organizacije, temveč so jih izbrali volivci sami na posebnih predvolilnih zborovanjih. Seveda je bilo pa to le krinka, kajti tudi tako so bili kandidirani le taki, ki so nudili dovolj garancije, da bodo pomagali graditi socializem. Če so kje hoteli postaviti takega kandidata, ki ni bil po godu oblasti, so se ga na lep način odkrivali tako, da posebna volilna komisija ni potrdila njegove kandidature. In tako kandidati, čeprav imenovani od ljudstva, ni mogli kandidirati. To se je n. pr. zgodilo Francu Kerinu iz Podbočja pod Gorjanci, katerega kandidatura so zavrnili, ker so se o njem bali, da bi znal obrniti tok razvoja nazaj.

Umrli duhovniki

V Zalem logu nad Škofjo Loko je umrl župnik ANTON HRIBAR v starosti 90 let. Ko je bil mlad, se je udeleževal kot pesnik »Dom in svet«. Pisal je pripovedne pesmi in obširno pesnitev Knez Ljudevit (1896). Toda že takrat njegove pesmi niso ugajale, ker so bile preveč razvlečene. Zato je kot pesnik umolknil. Nagrobni govor je imel pisatelj Frane Finžgar. S pokojnim Hribarjem sta si bila v mladosti prijatelja, saj sta takrat oba pisala pesmi in bila pridna sodelavca pri »Dom in svet«.

VERA LESTANOVA

† 14. nov. 1943 kot nedolžna žrtev komunizma.

Občudovaje so drugi fantiči glasno hvallili sijajen uspeh. S konca klopi pa se je nenadoma zaslislalo glasno ihtenje. Kitajček, majhen deček rumene polti, si je z rokami zakrival obraz in bridko jokal. Ime mu je bilo Bepo. Krstili so ga italijanski misijonarji v osrednjem kraljestvu. Pred mnogimi leti je nato prišel s svojimi starši v Havaj, kjer so ti dobili delo pri neki sladkorni farmi. Pred osmimi meseci je prišel gohavi na Molokaj.

»Bepo!« je rekel misijonar mehko in mu položil roko na rame. »Ne jokaj, Bepo!«

Patru Damijanu ni bilo treba vprašati malega Kitajčka, zakaj je žalosten. Bepo je bil slep. Govavost ga je pahnila v večno temo. Slep otrok pa vendar ne more biti ministrant. Zato zdaj mrtve oči plaka v neutešljivi boli. Čez nekoliko časa pa se je Bepo pomiril in nato je prišlo čez njegove ustnice jasno in popolnoma pravilno:

»Konfiteor Deo omnipotenti... Ves konfiteor brez najmanjše napake!« »Ali je bilo dobro?« »Padre, ali je bilo dobro?«

»Nihče ne zna bolje od tebe, Bepo!« je

Stanko Stanič - šestdesetletnik

Kdor vidi našega g. urednika, ko vsako sredo popoldne koraka preko Placete na uredništvo ali z njega, visok, močan, s trdnim korakom, mu gotovo ne bo priznal let, ki jih ima. In vendar praznuje č. g. Stanič osem dni za svojim godom tudi rojstni dan, ki bo letos šestdeseti v njegovem življenju. Pred šestdesetimi leti je namreč dne 20. nov. prišla štokljna na Cesto na Vipavskem v župniji Sv. Križ ter prinesla malega krička, ki mu je bilo usojeno, da bo nekoč glasno oznanjal božjo besedo po primorski deželi.

Če nanese pogovor na pretekle čase, g. jubilar rad pove, kako je bilo v Gorici njega dni, ko je izmed šolskih predmetov še najbolj ljubil zgodovino. Zato je razgovor z njim vedno poln zgodovinskih spominov: na Stično, kjer so gorški bogoslovci študirali med prvo svetovno vojno; na Cerkev, kjer je bila njegova prva služba; na gorisko cerkev sv. Ignacija, kjer je tudi bil nekaj časa kaplan. Najbolj pa ga vežejo spomini na Podgoro. Tu je preživel največ let svojega duhovniškega življenja od leta 1943. Nato je postal ekonom v goriskem malem semenišču, od lani pa vodi

župnijo sv. Andreja v goriskem predmestju.

To je nekaj spominov na njegove službe. Ali poleg teh koliko je še drugih spominov na osebe in čase! Saj se g. Stanič nikoli ni odtegoval delu in odgovornosti v naših kat. organizacijah. Na drugem mestu je povedano, da je bil 16 let predsednik Goriske Mohorjeve družbe, dalje je še vedno predsednik odbora za Alojzijeve in predsednik KTD. Po smrti pok. msgr. Brumata je pa sprejel še uredništvo »Katol. glasac«.

Delo v dušnopastirski službi in v katol. organizacijah je g. Stanič vedno prepletal tudi s pisateljevanjem. Spisal je dvojce šmarnic, zanimal se je za zgodovino, cerkveno in posvetno, posebno za našo domačo, včasih je zložil tudi kako pesmico. Koledarji Mohor. družbe, Naš čolnec, Kraljica svetogorska in druge publikacije na Goriskem so vedno imeli g. Staniča med svojimi sodelavci.

Zato pa mu ob 60-letnici rojstva vsi iz srca kličejo: Bog živi gospoda Staniča še dolgo vrsto let, da bi nam še dosti lepega povedal in napisal!

GOSPODARSTVO

Breskve bo potrebno poskropiti

Breskve se golijo, nekatere so celo že izgubile vse liste. Čim so drevesa gola, brez listov, je nastopil čas, ko moramo breskve poskropiti z raztopino modre galice in apna. To je prvo ali jesensko škropljenje, drugo bomo na breskvah izvršili v začetku marca, ko se bo popje že začelo debeliti. Vsakokrat škropimo z 3% raztopino modre galice in apna.

Jesensko škropljenje breskev je nujno potrebno, ker samo eno, to je prepomladansko škropljenje ne obvarje dreves pred razvojem kodre, ki je na breskvah najhujša glivična bolezen. Kodra namreč ne uniči samo enega pridelka, temveč zadrži tudi zdravi razvoj drevesa, kateremu prečesto-krat izmalči veje.

Če hočete torej imeti breskova drevesa zdrava, poskropi jih takoj, čim listi odpadejo, pozneje marca pa še enkrat.

Tudi pozimi potrebuje živina dobrega zraka

Premarsikateri živinorejci zelo pazi, da ne bi njegova živina pozimi trpela od mraza. Zato pa skrbno zapre — navadno premajhna — hlevska okenca, ta celo zabije z gnojem, drži potem hlev skrbno zaprt in v hlevu čim več gnoja.

V takem hlevu je sicer res dovolj toplo, a navadno je v njem tak vzduh oziroma smrad, da ga ni mogoče prenašati. In živina naj cele dneve in mesece prebiva v tem smradu? Saj je nemogoče, da se ne bi žival slabo počutila, da ne bi oholela.

Zavedati se moramo, da škoduje živini bolj smrad in težak vzduh v hlevu, kot pa mraz. Tudi pozimi je dovolj lep in sončnih dni, ko je potrebno živino gnati na prosto, da se navzije čistega zraka, kar poglobi prsni koš in cela žival postane bolj živahna. Med tem pa moramo hlev prečistiti, predvsem odstraniti iz hleva ves gnoj in nastlati s svežim in suhim nastiljem. Ta naj nudi živini toploto, ne pa vlažni gnoj, v katerem se živina samo umaže in dobi revmatizem.

Zelo dobro napraviš, če raztrosiš čisto po hlevu nekaj živega apna, ki vsrka vlago in tudi neprijetne pline.

tolažil misijonar in prijazno pobožal otroka.

»In ne bo smel Bepo nikoli, nikoli klečati pri oltarju?« je vprašal Kitajček in ranjene ustnice so drgetale.

Za hip je misijonar pomislil. Nato je rekel:

»Seveda boš smel, Bepo! Jutri boš klečal poleg Anakalea. Pomagal mu boš, ako ne bo znal dalje.«

Bepo je zardel od veselja, Anakalea pa je veselo zaklical: »Tudi zvončkljati boš smel, Bepo, s srebrnimi zvončkom. Kadar bo čas, te bom poekal za rokav.«

»Zvončkljati, s srebrnim zvončkom zvončkljati,« je šepetal Kitajček. Nato je tiho jecljal mnoge kitajske besede, katerih ni nihče razumel, a se je zdelo, da govori iz njih prevelika sreča.

Pravkar je prišel po vrtni stezi v siro- tnišnico Joane, Beli Kormoran, in klical že od daleč:

»O makua Kamijano, kako cvetijo tvoje cvetke!«

»Da, da!« je odgovoril duhovnik in so- čutno gledal gnusno otroško krdelo. »Da, da, Joane, te cvetke cveto tudi za nebesa!«

Boš letos sadil drevesca?

Če misliš letos kaj saditi, potem je najboljše, da vsadiš že sedaj v jeseni: drevesce se bo do pomladanskega poganjanja že ustalilo na mestu in spomladi boš rešen te skrbi, ko pa boš imel že itak preko glave drugega dela. Torej prinaša jesensko sajenje 2 dobička!

Mladih drevesc pa ne smeš saditi v sveže izkopane jame. Te naj bodo prej pripravljene. Čim prej so jame izkopane, tem bolje je: zrak ima dostop v bodoče okolje drevesca in pa delo je opravljeno.

Jame pa ne smejo biti premajhne. Čim bolj trda je zemlja, tem večje naj bodo jame. Za visoko debelnata drevesa naj bo jama vsaj meter široka in približno toliko globoka.

Železno kmečko orodje,

ki je za letos odrabljeno, naj bo osnaženo in z oljem namaži one dele, ki bi lahko porjavili. Ne drži železnega orodja v vlažnih prostorih, posebno če ni namazano.

Cene kmečkih pridelkov v Milanu začetkom novembra

ZITO ZA 100 KG LIR: pšenica 7.400, koruza 5.700, rž 5.300, ječmen 5.000, oves 4.750.

ZIVINA ZA KG ŽIVE TEŽE: voli 275, krave 260, teleta 440, prašiči pit. 325, mršavi 300, mladi 300.

KRMA ZA 100 KG: seno 3.300, lucerna 2.700, slama 1.400, otrobi pšen. 3.600.

MLEKARSKI IZDELKI ZA KG: mlekar. maslo 855, posneto maslo 740, sir Emmental 600, gorgonzola 480.

VINO ZA 100 LITROV: iz Pavije 6.700, mantovansko 6.500, piemontsko 6.800, barbera 12-13% 7.300, moškati 12.800, Valpolicella 7.300, Soave 11% 7.800, Barletta 13-14% 64.500, Taranto 14-15% 6.500.

UMETNA GNOJILA ZA 100 KG: superfosfat 14-16 1.500, superfosfat 16-18 1.690, superfosfat 18-20 1.870, amonijev nitrat 3.480, apneni nitrat 3.500, žvepl. amonijak 3.650, apneni dušik 4.640, kalijev sulfat 4.450.

»Prinašam ti pisma, mnogo pisem, makua Kamijano!« Joane je pomolil patru kup pisem in časopisov, ki jih je skrival za hrbtom, ker je hotel dobrega patra veselo iznenaditi. Neki Kanak jih je bil prinesel iz Kalaupape.

Ze jih je pater izrgal Belemu Kormoranu iz rok. Nekaj časopisov je brezbržno vrgel v stran. To lahko počaka. Tu je bilo pismo iz Honoluluja s kraljevim pečatom. To tudi lahko počaka. A tukaj je bilo pismo z belgijsko znamko. Pismo iz Tremelova! Pismo od matere!

Misijonar je s tresočimi se rokami prerezal ovoj. Kaj je bilo ministrovno pismo, če je pisala mati!

Ko je Damijan bežno preletel prve vrste, je poblebel. Stokajoč je skril obraz v roke.

»Mrtev! Mrtev!« je zdihoval in bolestno buljil predse.

Tedaj je govavi Kitajec položil roko na duhovnikovo glavo:

»Ne jokaj, padre!« je rekel nežno.

»Moj oče je mrtev, Bepo!« je stokal duhovnik in srepo gledal v brezizrazne, ugasle oči malega Kitajca, kot bi mu v nje-

WILHELM HÜNERMANN: 42

Oče Damijan

CVETICE NA KOPNEM IN NA MORJU

»Res je sreča, da ljubi Bog zna latinsko! Seveda ima težave z latinščino lenih in porednih mašnih strežnikov po vesoljnem svetu. A kakšna je šele latinščina ministrantov južnega morja! Gospod, ne huduj se, če ne izgovarjajo pravilno, če ne spravijo skupaj ne 't' ne 'd' in ne 's', zlasti če so njih ustnice vse nabrekli zaradi govavosti. Čeprav ne razumeš besed, napravi mora vendar biti znan. Ti že veš, kaj mislijo ubogi, mali dečki, ko drdrujo svoje kesanje in pristopni molitvi.«

Tako je mislil pater Damijan de Veuster, ko je sedel sredi krdela rjavih dečkov pod streho verande v sirotišnici in z njimi vadil konfiteor. Otožno je pogledoval te spačene obraze. Poznal je vse! Večino teh otrok je pobral iz neizrekljive bede na tem strašnem otoku. Druge je videl, kako so se pripeljali v čolnih, prestrašeni, obkrožani, skupaj čepeč kakor preplašeni ptički. S silo so jih nekje izrgal iz na-

ročja obupanih mater in jih privedli na Molokaj. Damijan jim je zgradil nov dom. Molokajska sirotišnica je bila najlepša hiša na vsem otoku. Na njenem vrstu so rastle najlepše rože. Damijan de Veuster je bil najubojnejši prebivalec tega otoka oče in mati obenem.

»Pogum, Anakalea!« je Damijan pravkar zaklical nekemu kanaškemu dečku, ki je z žalostno spačenim obrazom stal pred njim. »Pogum, Anakalea, danes moraš pokazati, kaj znaš!« In Anakalea je deklamiral s krčevito zaprtimi očmi:

»Konfiteor Ceo omnipotenti...!« Ranjene ročice je deček stisnil skupaj in vse telo je silno drgetalo. Ko je končal, je počasi odprl oči in vprašujoč pogledal. Zdaj bo pater razsodil.

»Bravo, Anakalea!« je pohvalil duhovnik. »Dobro si napravil. Jutri mi smeš streči pri sveti maši!«

Zarek veselja je zasijal v ugaslih očeh mladega govavca in njegov ves raztrgan in ranjen obraz je žarel od sreče. Deček je veselo zaklical in plosnil z rokami.

»Oooo! Makua Kamijano!« je jecljal. »Oooo! Oooo!«

Z GORIŠKEGA

Občni zbor Goriške Mohorjeve družbe

Pretekli ponedeljek se je vršil v prostori Kat. tiskarne občni zbor Goriške Mohorjeve družbe. Takega občnega zbora že dolgo let ni bilo, ker tega tedanje razmere niso dopuščale. Zato je bilo tem bolj zanimivo poročilo poslovoodečega tajnika dr. Kacina o delu, ki ga je družba opravila od zadnjega občnega zbora. Bila so težka leta fašizma in vojne, ko je oblast ponovno zaplenila Mohorjeve knjige, tudi življenje Jezusovo, z izgovorom, da po 20 letih ljudstvo že zna dovolj italijanski ter da zato ne potrebuje slovenskih knjig.

Po vojni se je delo Mohorjeve družbe takoj zopet obnovilo in leto za letom so mohorjevske spet prihajale med slovensko ljudstvo na Goriškem in Tržaškem. To je pa že novejša zgodovina, ki jo še vsi poznamo. Mohorjevi koledarji zadnjih let in druge knjižne izdaje Goriške Mohor. družbe se dobe po večini slovenskih družin v Italiji in na STO-ju. Tudi v inozemstvu med slovenske begunce in izseljence v Franciji in Belgiji ter celo v daljni Argentini so se razširile. Zlasti lansko leto so ljudje posegli po njih, da so popolnoma poše.

Nato je občni zbor dal razrešnico dosedanjemu odboru ter izvolil novega, ki je takole sestavljen: predsednik dr. Fr. Močnik, odborniki: msgr. Novak, Stanko Stanič, Drago Butkovič, Anton Rutar.

Ko pozdravljamo novi odbor z željo, da bi Mohorjevo družbo vodil do vedno novih uspehov, izrekamo zahvalo staremu odboru, zlasti njenemu 16-letnemu predsedniku č. g. Staniču, ki je vodil družbo v najtežjih letih fašizma in vojne ter jo v povojnih letih dvignil na današnjo raven.

Poneverbe na Prevalu pred sodiščem

Pred goriškim sodiščem se je v soboto začela razprava proti baronu Codelliju, bivšemu krminskemu županu Mianu in drugim, ki so obtoženi velikih poneverb javnega denarja v zvezi z deli na Prevalu. Na baronu Codelliju leži glavna obtožba, da je poneveril nad 2 milijona lir, ki so bile namenjene za izsuševalna dela prevalskega močvirja. Razumljivo, da v Krmini in zlasti v krminski okolici z velikim zanimanjem sledijo poteku razprave in si želijo, da se zadeva razjasni in krivci kaznujejo.

Teden knjige v Gorici

Od 29. novembra do 6. decembra bo, kakor po vsej Italiji, tako tudi v Gorici, teden knjige. Namen tega tedna je, seznaniti javnost z delovanjem knjižnih založb in s tem prikazati duhovne vrednote knjižnih del. V prostorih mestne knjižnice v ulici Mameli bo v ta namen odprta razstava najvažnejših modernih del zadnjega časa, kakor tudi razstava goriškega tiska od prvih početkov do leta 1918. Zanima nas, če bo na tej razstavi zastopan tudi slovenski tisk.

Občinska seja v Sovodnjah

Na zadnji občinski seji v Sovodnjah so izvolili novo komisijo, ki jo sestavljajo: gg. Venceslav Buzon, Emil Devetak in Ivan Godina, in za opozicijo g. Peter Tomšič. Za namestnike so bili izvoljeni Janko Cotič, Andrej Pipan, Ivan Cotič in Venceslav Černe za opozicijo.

Odobrili so povišanje družinskega davka za dve desetini. Solskemu patronatu so na-

kazali 15 tisoč lir, organistom in cerkovnikom 50 tisoč lir, rupenskemu g. župniku pa povračilo najemnine za cerkveno zemljišče za leti 1952-53. To najemnino je do sedaj prejemale občina.

Odbili so predlog za otvoritev lekarne v Sovodnjah, ker se ni izkazala nujno potrebna glede na bližino mesta.

Odobrili so tudi proračun za leto 1954. Znašal bo 11.932.194 lir dohodkov in 14.228.000 lir izdatkov. Primanjkljaj je torej predviden v višini 2.305.000 lir, zato je občina sklenila, da bo zaprosila državo podpora za kritje tega primanjkljaja.

Doberdob

Martinovanje nam daje priliko, da se tudi mi oglasimo. Sv. Martin je vedno vesel praznik, ker je praznik novega vina in mastnih gosk. Pa tudi v cerkvi se je praznik dobro poznal.

V naši vasi je precej zidanja, na lastne stroške, na račun vojne škode in na državne stroške. Imeli bomo menda kar dve novi trgovini in več novih stanovanj ter novo karabinersko kasarno. Še najbolj nas zanima to zadnje delo, ker bo pri njem imelo več brezposelnih za nekaj mesecev dela in ker bo tako vendar enkrat prosta stavba, ki je določena za otroški vrtec,

S. K. P. D. iz Gorice vabi na prvi kulturni večer v novem poslovnem letu, ki bo v sredo 25. novembra ob 20.30 v Marijini dvorani na Placuti.

Večer bo posvečen spominu pok. msgr. dr. Mirka Brumata ob tretji obletnici njegove prerane smrti.

Na sporedu:

Govor msgr. Alojzija Novaka, pokojnikovega prijatelja in sobrata;

kratek pevski koncert, ki bo obsegal skladbe pok. Mirka Brumata.

Nastopil bo pevski zbor Dekliške Marijine družbe iz Gorice.

Vsto prost! — Vabljeni so posebno vsi prijatelji in znanci pok. monsignorja.

S TRŽAŠKEGA

DRAMSKI ODSEK MAR. DRUŽBE V ROJANU

priredi v nedeljo 22. novembra

in

ponovi v nedeljo 29. novembra

igro v treh dejanjih

LJUBEZEN ZMAGUJE

Začetek vedno ob 5.15 popoldne

Med odmori srečolov!

Vabljeni!

Dolina

Novice iz občine

Dolinska občina je Trst v malem. Vse, kar se je od 8. oktobra naprej zgodilo v Trstu, to se v neki meri ponavlja in godi v Dolini. Seveda mi nismo tako smešni, da bi se kar zares spoprijeli in med seboj obračunavali kakor vi tam v Trstu. Mi smo si naročili dvoboj in sedaj se zabavamo, da je veselje. Iz radia je znano, da se je kmalu po krvavih tržaskih dneh našel neki vroči Rimljan, ki je pozval generala Wintertonona na dvoboj; moža naj bi sama v dvoboju brez vsake preiskave odločila, ali imajo prav fašistični skvadristi ali Wintertonovi policisti. Ker v Trstu do dvoboja ni prišlo, zato je prišlo v Dolini in glavna junaka sta naš župan Lavriha in po vsej občini znana Dora. Kakor vsi vemo, zastopa mož kominformiste, žena pa titovce.

katerega potreba se močno čuti.

Imeli smo nekaj rojstev in tudi eno smrt prav v osmini vernih duš.

Pa še ena novica nas je »strašno prizadelala«. Imamo namreč bolnika, kakor smo izvedeli iz tovarišice »Sočee«, ki ne more več ne živeti in ne umreti. Vozilo se je, kot pripoveduje tužno poročilo, v čolnčiču po Doberdobskem »Jezernu«, pa se je čolnčič potopil, samo ime je še ostalo, in preostali žalostno kličejo na pomoč. Res je jezero po zadnjem deževju naraslo, a da bo prišlo do take nesreče, si vendar nismo mislili. Kaj bodo rekli tovariši drugod? Da bi vsaj svoje nesreče ne objavili! Ali so pozabili, da je pri tovariših grda razvada, da mora biti vse vsaj 99% za nje. Kaj niso več zastopniki ljudstva? Kje je vzrok nesreče? Po zadnji komandi mora biti vzrok cerkev, prižnica. Pa glej malo. Ravno v Doberdobi bi moral potapljačev se bolnik čudežno ozdraviti, ker v tukajšnji cerkvi prižnice ni več... že od zgodnje spomladi je ni več... in vendar tako grozanska nesreča. Morda je pa le imel smrtno bolezen v sebi? Seveda, zvezda je sejala, srp pa žanje? kaj ni bilo, ljubi tovariši, tako na dan komunističnega praznika »L'Unità«. Kaj niso tovariši iz čolnčiča sedeli za mizami ponižno poslušni laški komandi od drugod. Bilo je tako. Žal da gre prav po krivdi tovarišev iz rajne fratelance večina naše mladine za krivimi tujimi preroki v čase najbednejšega suženjstva, ki ga je svet kdaj videl in poznal.

Dvoboj pa poteka nekako tako:

6. novembra ponoči so neznanci vrgli nekaj kamnov v hišo dolinskega župana. Dva dni nato je zašla slučajno pred to hišo agilna Dora in izrazila županovim svoje globoko sožalje nad kamenjem. Županovi seveda niso verjeli izrazom sožalja in vse bi se končno mirno končalo, če se ne bi vmešal sam župan, ki se je — kakor pravijo drugi časopisi in radio — s fizično močjo zahvalil Dori za sožalje. Ženska sedaj zatrjuje, da se je morala po dvoboju zateči na policijo in dva dni potem (!) pa še celo k zdravniku.

Radi teh dveh incidentov je sedaj nastala nad vso dolinsko občino prava burja in časopisi jo seveda do nemilosti razpihujejo. Tako trdi »Delo«, da se gospod župan nikakor ni z breami zahvalil Dori za sožalje. »Primorski« pa klepetajo, da je župan sam organiziral nočni napad na svojo hišo. Če bi stvar segala samo do sem, bi se končno samo smejali, toda naša dvobojevnik si sedaj resno grozita s sodiščem in tako se bodo še v Coroneo zabavali z dolinskih dogodivščinami. Da bo razprava bolj zanimiva, je za to zopet poskrbel naš velikopotezni župan, ki je dal nalepiti v teh dneh po vsej veliki občini ogromne zelene plakate, na katerih poziva vse občane, naj se vrnejo k delu, naj ohranijo red in mir in naj ne nasedajo elementom, ki prihajajo iz sosednjih con. Tako, sedaj ga pa imaš! Župan do uesmiljenja moti mir v vasi in občini — kdo bi pozabil njegove govore na sejah

in shodih! — in sedaj poziva nas mirne občane, naj se vrnemo k delu in naj ohranimo red in mir! Resnično, samo pokojni pisatelj Cankar bi znal napisati dostojno satiro nad tem kraljem s tržaške Betaj-nove!

Seveda mi navadni podložniki naše skrbne občine ne vidimo vsega, oziroma razumemo premalo. Tudi po naših zidovih in cestah so se pojavile jugoslovanske zastave in napis. Vse to je dal naš »zavedni« župan s čudovito naglico odstraniti. No in glej, ko je že skoro vse bilo zopet mirno pa se ti najde neki mladoletnik, ki se javno v gostilni pohvali s staro pištolo in zopet je vojska. Župan, ki je v Dolini po potrebi tudi policist, odpelje fanta k možem postave in sedaj je fant v ječi. Časopis »Delo« pa še pomaga po svoje in fanta iz delavske družine proglasi za titovskega provokatorja. — Iz Domija in Loga tudi prihajajo novice, da provokatorji delajo celo črne križe po vratih in da krajejo zajce in sicer samo kominformistom... Da, da, križ je voditi tako veliko občino, križ je za nemirnega župana držati v miru pet tisoč mirnih ljudi! Tudi zadnje vrste tega pisma naj vam to potrdijo:

Dolinska verna občina sedaj zida novo cerkev in sicer na Pesku. Srečno je končala zvonik v Dolini in sedaj zopet deli milijone za katoličane in zida cerkev na Pesku. Celi svet ve iz »Dela«, kdo edini je zgradil in plačal novi dolinski zvonik in sedaj zopet isto Lavrihovo »Delo« hiti lagati, da občina zida cerkev na Pesku. V par mesecih, ko bo tržaški urad za javna dela cerkev dokončal, bo ta kominformistični časopis nešteto krat zapisal, da je cerkev na Pesku Lavrihovo delo in da bi brez njega ti duhovniki cerkev in vero uničili. Mi ne upamo nič več pisati, kdo skrbi za cerkev v občini, ker se res bojimo, da hi naš miroljubni župan izdal zopet novi lepak in tako imel stroške. Za konec tega poročila svetujemo samo njemu in njegovi sobojevnici, naj rabita v dvoboju civilne izraze. Pisati besede kakor župan — bersaljer, izdajstvo in podobno, vse te fraze res motijo naše mirno življenje. Če pa le vse ne bo nič pomagalo, tedaj bomo mi občani napisali velik zidni lepak in bomo pozvali k miru in redu tistega, ki mir in red v dolinski občini najbolj moti. In kdo je to?

(napisal občan)

Novice iz župnije

Čas nas je prehitel. Mislili smo vas za god sv. Martina povabiti v Dolino, toda podružna cerkevica sv. Martina nad našo vasjo še ni končana. Komaj v decembru bodo vsa dela končana in tako bo zopet v tej cerkvi po dolgih letih služba božja. Ta cerkev je zelo starodavna in jo popravlja tržaški urad lepe umetnosti. — Na Prebenegu pa bo dobila vsaka cerkev novi klobuk; ves gornji del zvonika so v teh dneh na novo pozidali; radi vojnih poškodb je bil namreč v nevarnosti, da se zruši na cesto. Ta dolinska podružna cerkev bi seveda še potrebovala popravila znotraj in zunaj, toda počakajmo drugo pomlad, če bomo živi in zdravi.

Tudi na Pečah za Boljuncem končujejo staroslavno Marijino cerkev. Tu pa gre delo zelo počasi, ker se osličku, ki prenaša material na strni hrib, prav nič ne mudi in tako se leto hitro obrne. Menda pa bo tudi ta cerkevica popravljena še pred Božičem in tako bomo imeli male Višarje tudi na Tržaškem. — Na terenu naše župnije ostanejo v boljunski kaplaniji le še razvaline na griču sv. Roka. Te razvaline pa bo treba na vsak način kmalu odstraniti, ker so na preveč vidnem mestu in se tujci opravičeno čudijo. Reči pa moramo, da bi se motil vsak, ki bi meril naše versko življenje po razvalinah na griču sv.

Roka in prav tako bi se motil, kdor bi ga meril po prenovljenih cerkvah od Prebenega do Peč. Resnica je nekje v sredini. Želimo pa in delamo in molimo, da bi se po prenovljenih hišah božjih prenovila tudi vsa srca dolinskih vernikov.

Iz Rojana

K nam je prišel stanovat zlatomašnik č. g. Ivan Brezavšek. Do zadnjega časa je bival v Skednju. Upamo, da se bo tudi pri nas dobro počutil.

Dramski odsek Marijine družbe uprizori v nedeljo 22. novembra ob 5h popoldne igro v treh dejanjih »Ljubezen zmaga«. Igro bo ponovil naslednjo nedeljo 29. novembra. — Tudi Miklavž je že poslal sporočilo, da misli letos obiskati Rojan. Goto-vo je prejel že mnogo pisem. Sam pa pregleduje, kaj delajo otroci v cerkvi, v šoli in doma, da bo vedel, koga naj usliši in obdari. Menda ima tudi za odrasle pripravljenih nekaj darov. Pridite pogledat. Otroci bodo »sprejeli Miklavža z igrico«.

Poplave v Kalabriji so zahtevale 30 milijard škode

Po natančni preučitvi izvedencev znaša škoda, ki so jo prizadele v zadnjem času povodnji v Kalabriji od 25 do 30 milijard lir. Za preprečenje nadaljnjih podobnih katastrof bi bila potrebna temeljita preureditev terena. To pa bi stalo nič manj kot 160 milijard lir. Država pa je odobrila po zakonu od 31. januarja 1953 samo 17 milijard lir za popravila nasipov in za druga nujna dela cele vrste rek v Italiji. Tako bo zakon o regulaciji hudournikov v Kalabriji, ki je bil sprejet že leta 1908, tudi sedaj bržkone ostal le na papirju!

Darovi za sklad L. Kemperla

Namesto cvetja na grob msgr. M. Brumata od 3. obletnici smrti, daruje drženica iz Gorice 1000; N. N. 5000 lir.

Srčna hvala!

ZA DOBRODELNO DRUŠTVO

N. N. 5000 lir.

Srčna hvala!

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

N. N. iz Zgonika 1000; N. N. iz Gorice 1000; gdč. Poldi Podgornik namesto cvetja na grob blagopokojnega g. Ivana Vraniča 1000; N. N. ob spominu na pok. č. g. strica 10.000 lir z željo, da bi kdo izmed gojencev nekoč nadaljeval v vinogradu Gospodovem delo pok. g. strica.

Vsem blagim darovalcem naj dobrotni Bog obilno povrne!

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

RUPA-PEČ: v denarju 1200 (pomotoma zadnjič izpuščeno); STANDREŽ: v denarju 8.800, 660 kg krompirja, 100 kg koruze (v storžih), 14 kg razne hrane; SOVOD-NJE: v denarju 6190, 620 kg krompirja, 40 kg koruze (zrnja), 2 kg bele moke; JAMLEJE-DOL: v denarju 4400, 160 kg krompirja, 100 kg koruze (zrnja), 20 kg pšenice, 30 kg koruzne moke in raznih drugih živil; DOBERDOB-POLJANE: v denarju 4900, 180 kg krompirja, 120 kg koruze (zrnja), 20 kg koruzne moke in drugih živil; GABERJE-VRIH SV. MIHAE-ELA: v denarju 1400, 180 kg krompirja, 80 kg koruze (zrnja), 20 kg ječmena in pšenice; — N. N. iz Trsta 3000; N. N. 5000 lir.

Vsem blagim dobrotnikom naj velja iskren Bog plačaj in zagotovilo molitve za vse njih časne in dušne potrebe.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič

Tiska tiskarna Budin v Gorici

govori bolečini mogla iz tega grdega obraza zasijati tolažba. Krčevito so drgetale žile v spačenem otrokovem obličju. Nato je rekel: »Jutri bo Bepo klečal pri oltarju in bo molil za tvojega očeta, padre! Prišel bo k Bogu v nebesa. Tako pravi ti sam. In šele v nebesih so vsi ljudje resnično doma...«

Tedaj je misijonar prijel pohabljen otrokovo roko, jo krčevito stisnil in rekel: »Imaš prav, Bepo! V nebesih smo vsi doma!... Sem res popolnoma pozabil!«

Nato je šel pater Damijan de Veuster v cerkev, pokleknil pred oltar, kjer je go-bavost tolikokrat iskala pomoči in tolaž-ba, in Bog se je usmilil tudi njegovega trpečega srca.

»Oče je šel domov,« je rekel tiho sam zase. »V nebesih smo vsi doma!«

Ko je stopil iz cerkve, so ga poklicali k ubogemu, staremu Lazarju. Pater je go-bavea pred enim letom krstil. Danes zjutraj mu je podelil še sveto popotnico in sveto poslednje olje. Zdaj je starca našel umira-jočega v koči. V očeh mu je ležala neka posebna milina, da je bil obraz, čigar rane so se bile v zadnjih tednih vse zacelile, v nenavadnem siju skoraj lep.

Damijan je molil molitve za umirajoče. Medtem je bolnik mirno zaspal. Duhovnik mu je še zaprl oči k večnemu počitku. »Lazar, domov greš!« je rekel tiho. »Po-zdravi doma mojega očeta!«

Na dan pred praznikom svetega Rešnjega Telesa so Lazarja pokopali. Pater Da-mijan mu je sam stesal krsto. Ko je vr-gel v grob prve lopate prsti, mu je bilo, kot da pokopuje svojega lastnega očeta na sveti tremelovski zemlji. Solze so mu zalile oči. Jokal je kakor nekoč Gospod ob skalnatem grobu svojega prijatelja La-zarja in govavei, ki so ga spremlili na po-kopališče, so govorili med seboj:

»Glejte, kako ga je ljubil!...«

Dan pred praznikom svetega Rešnjega Telesa je bil izpolnjen z vročim delom. Tudi govavei so hoteli imeti procesijo. Že tedne in tedne se je vadila godba, kateri je Damijan iz Honoluluja preskrbel go-dala, pod vodstvom vrlega godca, starega, slepega Petra. Pozno v noč je zadnje dni trajal sveti hrup. Cerkevni pevski zbor pa v vne-mi ni zaostajal za godci in sveta Ce-cilija je bila kaj lahko vesela svojih vri-skajočih otrok na Molokaju.

Možje so z gorá privlekli bambusova

debla in žene so iz modre in zlate svile sešile baldahin ter napravile krasno nebo. Otroci pa so natrgali cele gore cvetja in ga vezali v šopke, vence in kite. Postavili so močene slavlolke. Stesali so štiri ol-tarje, malodane vse je tonilo v cvetih, cvetih, cvetih...
Tudi otroci iz sirotišnice so imeli polne roke dela. Smeli so krasiti cerkev. K ol-tarju in k slikam svetnikov so privlekli košare, polne cvetic in zelenih, cvetočih vejic. Marija in sveti Jožef sta dobila kras-ne vence iz modrih in belih zvončkov okrog glave in ramen.

Končno je bilo vse tako lepo, da so otroci od veselja in blaženosti ploskali s svojimi malimi, ranjenimi ročicami. Mnogo prepozno so danes prišli k večerji. Obrazi so jim še goreli od vneme in sreče. Ne-nadoma pa so se silno prestrašili. Pogrešali so dva otroka, Bepa in Anakalea. Do več-er sta še z drugimi trgala cvetice, nato pa sta nenadoma zginila. Nihče več ju ni videl.

Pater Damijan si je zaman belil glavo, kje bi mogla biti otroka. Moj Bog, da se le ni slepemu Kitajčku pripetila kaka ne-sreča. Morda je Anakalea z njim splezal

na goro, da bi tam trgala cvetje! Od tam se je že marsikdo zvrnil v prepad. V pol ure se bo znočilo! Sveta Mati, vzemi otro-ka v svoje varstvo!

Pri večerni molitvi, ki jo je duhovnik opravil skupno s sirotami pred oltarjem Matere božje, je na koncu pristavil še eno zdravamarijo za oba izgubljenca in otroci so čutili, kako se je dobermo, belemu o-četu tresel glas od bolečine in žalosti. Pravkar je poslednji sončni žarek utcnil v morje. Znočilo se je. Otrok pa še vedno ni bilo nazaj.

Pater Damijan je sedel k mizi, si pri-žgal svetilko in se skušal prisiliti k bra-nju. Tu so bili še časopisi, ki so pred tre-mi dnevi prispeli obenem z materinim pismom. Ni jih še pogledal. A duhovnik ni mogel brati. Črke so plesale pred njim in mu migotale pred očmi. Vedno znova je videl pred seboj dva grda, otroška o-braza in zdelo se mu je, da ga dečka kli-četa na pomoč.

Tedaj je duhovnik ostrmel. Čital je svo-je ime. »Damijan de Veuster, molokajski junak!« Tako je stalo z velikimi črkami v nekem ameriškem časopisu in sledil je dolg članek.

»Sem mar jaz krma za časopisnega poro-čevalca?« je zagodrnjal Flamec in porinil časopis v stran. Nehote je segel po dru-gem listu. To je bil francoski časnik. Tudi tukaj je bil neki članek rdeče obrobjen. »Apostol gobaveci!« je stalo nad njim. »Drhal neumna!« je godel pater Damijan. »Ampak prav zares!« Pred njim je bil še neki nemški časopis in Flamec je trudoma črkaval:

»Odkrije naj se, kdor se pelje mimo molokajskih pečin!«

Clovek bi se kar zmešal! Ali gospodje poročevalci nimajo nobene druge snovi več in mislijo, da morajo svoje slavospeve brezpogojno naprtiti siromašnemu redovni-ku, ki živi na najbolj zapuščenem otoku sveta. Svoje papirnatke vence naj raje po-ložijo pred noge plesalk in prvih ljubim-cev v svojih gledališčih. Hvala Bogu! Tu-kaj je vendar še neki francoski misijon-ski glasnik. Duhovni gospodje poročevalci bodo pametnejši. A komaj je pater preli-stal prve strani, je že prav po flamsko za-robantil. Zgledal je svojo sliko, sliko, katero je bil nekoč ob slovesu v Leovenu dal napraviti za mater, in spodaj...

(Se nadaljuje)